

UNESCO täitevkoogu 202. istung

UNESCO täitevkoogu 202. istung toimus Pariisis UNESCO peakontoris 4.–18. oktoobril. Eesti kandis viimase korra puhul avakõne ette suuliselt. Keskendusime järgmistele teemadele: ajakirjanike turvalisus, väljendusvabadus, SDG4 ja globaalne kõrghariduskonventsioon, kultuuripärandi kaitse relvastatud konfliktide korral, töökorralduse reform, UNESCO eelarve, maailma mälu programm. Samuti teatasime Eesti otsusest teha teine sissemakse pärandi hädaabi fondi.

Täitevkoogu valis välja uue peadirektori kandidaadi – Prantsusmaa endise kultuuri- ministri Audrey Azoulay, kes esitati peakonverentsile kinnitamiseks. UNESCO eelarve osas jõuti kompromissile, mis võimaldab väikest eelarvetõusu sisemiste vahendite arvel ning jätab riikide liikmemaksud järgmiseks kaheaastaseks eelarveperioodiks (2018-2019) samaks.

Eesti osales täitevkoogu täispikal istungil kaheksandat ja viimast korda oma 4-aastase mandaadi raames.

Rahvuslike komisjonide regioonidevaheline kohtumine

© UNESCO/Christelle ALIX

27. oktoobril toimus UNESCO peakontoris Pariisis UNESCO rahvuslike komisjonide interregionaalne kohtumine, kus osales 137 liikmesriiki. Kohtumisel arutati SDG4 elluviimist,

rahvuslike komisjonide koostööd peakontori ning regionaalsete büroodega ja UNESCO klubide ning ühingute uut regulatsiooni- raamistikku. UNESCO regionaalsete büroode tutvustamisel esines Krista Pikkat, kes juhib UNESCO regionaalset bürood Almatõs (KAZ). Järgmine interregionaalne kohtumine toimub Keenias 2018. aasta juunis.

Eestit esindas kohtumisel Madli Kumpas UNESCO ERKist.

UNESCO 39. peakonverents

UNESCO 39. peakonverents toimus 30.10–14.11 Pariisis UNESCO peakontoris. Peakonverentsil osalesid haridus- ja teadusminister Mailis Reps, suursaadik Ingrid Amer ja Katrin Rein Eesti alalisest esindusest UNESCO juures ning UNESCO ERK.

Üle pika aja osales UNESCO peakonverentsil minister, seekord haridus- ja teadusminister Mailis Reps, kes pidas riigikõne ja osales kõrgetasemelisel hariduspaneelil teemal „*Strengthening accountability in the implementation of SDG4 – Education 2030*“. Samuti toimusid kahepoolsed kohtumised Prantsusmaa ja Alžeeria haridusministrite ning Gruusia aseharidusministriga.

Peakonverentsil kinnitati Audrey Azoulay UNESCO peadirektoriks, toimusid komisjonide istungid ja UNESCO eri kehamite valimised. Eesti kandideeris edukalt MAB programmi rahvusvahelisse koordinatsiooninõukokku, kus Eestit esindab Toomas Kokovkin.

Eesti UNESCO ühendkoolide ja Läänemere Projekti koolide kohtumine

4. oktoobril kohtusid Eesti UNESCO ühendkoolide (ASPnet) ja Läänemere Projekti (BSP) koolide koordinaatorid Tartu Loodusmajas, et jagada muljeid möödunud õppeaastal toimunud ning teha koos plaane alanud õppeaastaks. Arutati võrgustike toimimise ja võimaluste üle, tutvustati ASPneti siseveebi ja

selle kasutamist, toimus Tartu Loodusmaja ekskursioon ja töötuba.

Eesti ASPnet ja BSP koolide kohtumine

Eesti võrgustike üldkoordinaatorid Mai Aasjõe ja Gedy Siimenson otsustasid tuua ASPneti ja BSP koolid koolialguse kohtumiseks kokku, et paremini mõista üksteise tegemisi ja programmi, kooskõlastada plaane ning jagada tehtud töö tulemusi. Laiem eesmärk on kõigi BSP koolide liitumine UNESCO ühendkoolide võrgustikuga 2019/20. õppeaastal.

Kohtumisel lepiti kokku Eesti ASPneti tegevused 2017/18. õppeaastaks, tegevused leiab UNESCO ERKi veebist [siin](#).

Õpilasseminar „METSik loodus“

12.–13. oktoobril toimus Valga Gümnaasiumis Eesti UNESCO ühendkoolide õpilasseminar „METSik loodus“. Kahepäevasel seminaril toimusid töötoad, ettekanded ja tegevused loodusliku mitmekesisuse, keskkonna ning kliima ja kliimamuutuste teemadel. Eesti UNESCO ühendkoolid tutvustasid 2016/17. õppeaasta tegevuste parimad näiteid.

Seminar oli inspireeritud rahvusvahelisest UNESCO ühendkoolide teemakäsitlusest „Võideldes kliimamuutustega“, MTÜ Mondo rahvusvahelise sõpruskoolide võrgustiku programmist „METSik Loodus“ ning Valga Gümnaasiumi pikaajalisest kogemusest.

Seminaril osalesid õpilased ja õpetajad kümnest koolist. Seminari peakorraldajad olid Eesti UNESCO ühendkoolide koordinaator Mai Aasjõe ja Valga Gümnaasiumi UNESCO ühendkooli koordinaator ja õpetaja Pille Olesk.

Õpilasseminar Valga Gümnaasiumis

Eesti UNESCO ühendkooli õppereis Taani

13.–18. novembril käisid Valga Gümnaasiumi õpetaja ja õpilased õppereisil Taanis, kus toimus UNESCO ühendkoolide õpilaskonverents „Youth for Sustainability“. Õpilaskonverentsil osales üle 70 noore neljalt kontinendilt.

Õpilaskonverents Taanis

Lisaks konverentsile külastas Eesti delegatsioon Taani UNESCO ühendkooli, et õppida ja vahetada kogemusi ülekoollise lähenemise ning kestliku arengu hariduse ja maailmakodanikuhariduse teemadel.

Õppereisi korraldas ja Eesti delegatsiooni juhtis Eesti UNESCO ühendkoolide koordinaator Mai Aasjõe.

Filosoofiapäeva tähistamine Tartus

16. novembril tähistati üle maailma filosoofiapäeva. Eestis toimus filosoofiapäev traditsiooniliselt Tartus UNESCO ERKi, Tartu Ülikooli Eetikakeskuse ning aktiivsete filosoofiaõpetajate koostöös.

Filosoofiapäeva tähistamine Tartus

2017. aasta filosoofiapäeva teema Eestis oli juhitud maailmakodanikuks olemisest ning globaliseeruvast maailmast. Arutati küsimuste üle, kas kogu inimkond on globaliseeruv maailmas kui üks ühiskond ning kuidas võiksime mõista ja mõtestada oma suhet teiste ühiskonnaliikmetega.

Filosoofiapäeval väitlesid Markus Järvi ja Ahto Lobjakas (modereeris Kadri Simm) ning toimusid õpilaste ja õpetajate filosoofia-seminarid ja töötod. Üritusel osalesid filosoofiaühvillised koolid üle Eesti.

Maailma filosoofiapäev on 2005. aastal UNESCO liikmesriikide poolt vastu võetud teemapäev, mida tähistatakse igal aastal novembri kolmandal neljapäeval. Filosoofiapäeva eesmärk on väärtustada filosoofia pärandit, pöörata tähelepanu kriitilisele mõtlemisele ning selle olulisusele rahu ja tolerantsuse kaitsmisel.

GENE ümarlaud Nikosias

5.–7. oktoobril toimus Küprosel Nikosias GENE maailmahariduse 37. ümarlaud. Ümarlaual arutati Euroopas maailmahariduse viimaseid trende ja olukorda ning jagati kogemusi kestliku arengu hariduseesmärgi elluviimisest ja seirest. Lisaks tutvustati GENE sekretariaadi ja ekspertide poolt vastvalminud Küprose maailmahariduse uuringut ning külastati Küprose parlamenti.

Küprose GENE maailmahariduse uuringu tutvustus

GENE on Euroopa maailmahariduse võrgustik, mis kohtub kaks korda aastas, et anda ülevaade Euroopas maailmahariduse vallas toimuvast. Eestit esindas kohtumisel Madli Kumpas UNESCO ERKist.

UNESCO MAB saarte ja ranniku biosfäärialade nõupidamine

12.–14. septembril toimus Jeju saarel Lõuna-Koreas Saarte ja ranniku biosfäärialade koostöövõrgustiku (WNICBR) seitsmes nõupidamine. Kohtumise peateema oli WNICBR tegevuskava koostamine kooskõlas suurema programmi Inimene ja Biosfäär (MAB) tegevuskavaga, mis võeti vastu 2016. aastal.

Eestit esindas kohtumisel Toomas Kokovkin, kes esines ettekandega meiepoolsetest soovitustest tegevuskavasse. Kokovkin andis ülevaate ka koostööst Läänemere piirkonna biosfäärialade vahel.

NordMABi nõupidamine Moen'i biosfäärialal

16.–18. oktoobril toimus Moen'i biosfäärialal NordMAB nõupidamine. Kohtumisel anti Moen'ile UNESCO poolt biosfäärialala sertifikaat, arutati Taani, Kanada ja Rootsi kestliku arengu eesmärkide täitmist Taanis ja teistes kohtumisel osalenud riikides ning koostöö ja rahastamise võimalusi. Samuti kaaluti ühisprojekti algatamist, mis aitaks Põhjamaade biosfäärialadel toimuvat tutvustada. Eestist osalesid Toomas Kokovkin ja Lia Rosenberg Keskkonnaametist.

Tallinnal on uus maailmapärandi koordinaator

Septembris asus Tallinna linnaplaneerimise ametis tööle Margit Lokk, kelle üks tööülesanne on olla kontaktisik maailmapärandi küsimustes. Igal maailmapärandi paigal peab olema nn *site manager*, kelle kaudu toimub suhtlus UNESCO ja maailmapärandi paiga vahel.

18.–20. oktoobril osales Margit Lokk Vilniuses peetud seminaril, kus tutvustati *site manager*'i ülesandeid ning võimalusi koostööks maailmapärandi paikade võrgustikus. Ettekandeid pidasid UNESCO maailmapärandi keskuse, ICOMOSi ja ICCROMi esindajad. Osalejate seas olid Tšehhi, Poola, Ukraina, Läti, Leedu ja Eesti *site manager*'id. Lisaks Margit Lokile osales üritusel Struve meridiaanikaare kontaktisik Karin Kollo maa-ametist.

Maailmapärandi konventsiooni osalisriikide üldkogu

14.–15. novembril peeti Pariisis maailmapärandi konventsiooni osalisriikide üldkogu. 21-liikmelisse komiteesse valiti 12 uut liiget: Austraalia, Bahrein, Bosnia ja Hertsegoviina, Brasiilia, Hiina, Guatemala, Ungari, Kõrgõzstan, Norra, Saint Kitts ja Nevis, Hispaania, Uganda.

Maailmapärandi komitee aruandest tuli selgelt välja, et komitee otsuste politiseeritus süveneb. Eelmise komitee istungi näitel erinesid maailmapärandi kandetaotluste puhul komitee otsused nõuandvate organisatsioonide soovitudest 87% juhtudest.

Maailmapärandi fondi aastamaksuks kinnitati tavapärase 1% UNESCO põhiliikmemaksust (Eesti puhul 1241 USA dollarit) ning arutati eelarveväliste vahendite suurendamise võimalusi, sest fondi seis on endiselt kriitiline. Lisaks liikmesriikidele suunatud üleskutsele liikmemaksu vabatahtlikult kahekordistada saadetakse maailmapärandi paikadele küsimustik, et välja uurida, kui paljud oleksid valmis vabatahtlikult panustama. Pakutud on idee, töötada välja konventsiooni lisaprotokoll, millega liituvad riigid võtaksid endale kohustuse maksta suuremat liikmemaksu.

Eestist osalesid suursaadik Ingrid Amer ja Margit Siim UNESCO ERKist.

Vaimse kultuuripärandi komitee 12. istung

3.–9. detsembrini Lõuna-Koreas Jeju saarel peetud vaimse kultuuripärandi komitee 12. istungil arutati uusi kandeid konventsiooni nimekirjadesse, võimalusi koostöö tõhustamiseks kandetaotlusi esitanud riikide ja 12-liikmelise hindamiskomitee vahel, vaimse pärandi fondi olukorda, akrediteeritud vabauhenduste rolli konventsiooni rakendamisel ning konventsiooni perioodilise aruandluse ümberkorraldamist. Väljatöötamisel on konventsiooni rakendamise tulemuslikkuse

mõõdikud, mida soovitakse kasutada seoses edaspidise perioodilise aruandlusega.

Kiireloomulist kaitset vajava kultuuripärandi nimekirja lisati kuus uut kannet. Vaimse kultuuripärandi esindusnimekirja täiendati 33 uue kandega. Kaks uut kannet lisati registrisse, mis koondab häid näiteid vaimse pärandi kaitsmisest. Kiireloomulist kaitset vajava kultuuripärandi nimekirjas on 2017. a detsembrist seisuga kokku 52 kultuurinähtust 28 riigist, vaimse kultuuripärandi esindusnimekirjas 399 kannet 112 riigist ning heade kaitsemeetmete registris on kokku 19 näidet.

Eestit esindasid üritusel UNESCO ERKI nõukogu esimees ja TÜ kultuuriteaduste professor Kristin Kuutma ning Margit Siim UNESCO ERKist.

Türgi vilekeel kanti kiireloomulist kaitset vajava kultuuripärandi nimekirja © Türgi kultuuri- ja turismiministeerium

Eesti tegi vabatahtliku sissemakse UNESCO pärandi hädaabi fondi

Eesti toetas 2017. a detsembris UNESCO pärandi hädaabi fondi (*Heritage Emergency Fund*) 15 000 euroga kultuuriministeeriumi vahenditest. Selle fondi abil rahastatakse sõjalistes konfliktides ja looduskatastroofides ohustatud kultuuripärandi kaitsestrateegia tegevuskava elluviimist. Tegu on kultuurikonventsioonide ülese fondiga ning see võimaldab väga kiiret reageerimist.

Eesti näitus UNESCO peakorteris

6.–12. detsembril oli UNESCO peakorteris üleval Eesti näitus „Kaetud peaga naised“, mille koostas Andreas Kalkun ja kujundas Agnes Ratas. Näituse, mis annab ülevaate Seto naiste peakatetega seotud uskumustest ja kommetest, avasid Eesti suursaadik UNESCO juures Ingrid Amer ja äsja UNESCO peadirektoriks valitud Audrey Azoulay.

© UNESCO/Christelle ALIX

Avamisel esitles etnoloogiadoktor Tatiana Benfoughal tänavu juulis ilmunud raamatut Boris Vilde ja Leonid Zurovi poolt 1937-1938. a. Setomaale teostatud Inimese muuseumi uurimisretkedest. Raamat, mis valmis setoprantsuse-vene ühistööna ning mille koostamisele kulus enam kui neli aastat, on peatselt ilmumas ka eesti keeles.

Näitus on osa Eesti eesistumise programmist ja selle toimumist toetavad Eesti esindus UNESCO juures, UNESCO ERK ja Kultuuriministeerium.

Häid jõule ja head uut aastat!